

Reserapport

The 6th World Conference on Continuing Professional Development & Workplace Learning for the Library and Information Professions
Oslo University College 10-13th August 2005

Lotta Haglund
Karolinska Institutets Universitetsbibliotek

Organisation och deltagare

Konferensen arrangerades av IFLAs sektion *Continuing Professional Development & Workplace Learning* (<http://www.ifla.org/VII/s43/index.htm>). Ett sextiototal deltagare från huvudsakligen den anglosaxiska världen¹ deltog konferensen, och ett trettiotal papers presenterades. Ett urval av konferensens papers är publicerade i

Genoni, Paul & Walton, Graham (eds.) – *Continuing Professional Development – Preparing for New Roles in Libraries: A Voyage of Discovery. Sixth World Conference on Continuing Professional Development & Workplace Learning for the Library and Information Professions*. München : Saur, 2005. (IFLA Publications 116)

En stor fördel med den begränsade mängden deltagare var att det blev mycket diskussioner och kommentarer från åhörarna, och man följde hela tiden upp vad som sagts tidigare.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man säga att konferensen ställde fler frågor än den gav svar, och att många av frågorna känns relevanta att ta hem och fundera vidare på:

- Vems ansvar är kompetensutveckling (organisationens, chefens, individens) och vem ska ta initiativet?
- Vem ska erbjuda kompetensutvecklingen (arbetsgivaren, universiteten, föreningar ...)?
- På vilket sätt ska det gå till (e-learning ...)?
- Vad räknas som kompetensutveckling? Ställs det större krav på att man ska kompetensutveckla sig i andra länder?
- Vem avgör vad som behövs (wants vs needs)?
- Vad är belöningen (ökad kunskap, utveckling, högre lön, karriär ...)?
- Hur ser arbetsgivaren egentligen på kompetensutveckling?

Konferensens huvudtema var hur vi möter utmaningarna från de nya krav/nya roller som håller på att växa fram. Flera av plenarsessionerna handlade just om att lista de nya kraven som ställs på bibliotekspersonal. Från ett svenskt universitetsbiblioteksperspektiv

¹ Jag var enda svensk, och från Norden deltog ytterligare två personer; en från Danmark och en från värdlandet Norge. Förutom vi tre och ett stort antal personer från Storbritannien var Europa dåligt representerat: en från Slovenien, en från Serbien och en från Italien.

kändes det inte som om de hade något helt nytt att komma med. Det var däremot intressant att konstatera att vissa ord och uttryck användes av ett stort antal föreläsare. Det var bland andra; dialog, relationer, samverkan, partnerskap, ”working in silos”, bort från produkter till innehåll, från ”trainer” till ”teacher” och kanske vidare till ”facilitator of learning”. Det handlade med andra ord om hur vi mer och mer måste samarbeta med andra professioner inom och utanför biblioteket. Uttrycket ”working in silos” är en beskrivning av hur man inom den akademiska världen strikt har hållit sig till sin lilla nisch och inte samverkat. En annan ny(?) roll för bibliotekarierna var undervisning, där man diskuterade ungefär samma saker som är aktuella i Sverige: hur vi ska kunna samverka med de akademiska lärarna, hur vi ska komma in på rätt ställe i utbildningarna, hur vi ska göra vår kompetens synlig. Några av presentationerna gick lite djupare in på hur man kan se på sin roll som lärare (från ”trainer” till ”teacher” och kanske vidare till ”facilitator of learning”), där jag tror att vi i Sverige redan har kommit ganska långt. En annan sak som nämndes i förbigående, som är stort i internationella bibliotekstidskrifter men som sällan berörs i Sverige, är knowledge management. I framför allt Storbritannien är det ett stort nytt ansvarsområde för bibliotekarier.

Intressanta teman/föredrag ur svenskt perspektiv

En av de mest intressanta föreläsningarna (Donna Chan, Canada) handlade om hur man motiverar bibliotekarier att delta i olika kompetensutvecklingsaktiviteter. Hon diskuterade vilka olika typer av ”belöningar” som kan motivera till att vidareutveckla sin kompetens, och konstaterade att det huvudsakligen handlar om ”interna” belöningar, dvs ökad kunskap etc, och sällan externa (högre lön, erkännande på arbetsplatsen, karriär). Hon menade att arbetsgivaren med enkla medel kan motivera och belöna anställda, genom att till exempel utse ”employee of the month”, ge en flaska champagne eller ett presentkort. I samma andetag berättade hon att för bibliotek där många är fackligt anslutna är det omöjligt att göra så här, eftersom facket inte accepterar att man lyfter fram enskilda! Med kännedom om pedagogisk forskning vet man ju att sk intern motivation är det som leder till att man lär sig mest, men samtidigt kan man ju tycka att det borde ligga i arbetsgivarens intresse att uppmuntra till, och därmed belöna, kompetensutveckling.

Ett annat föredrag (Jean Yeoh, UK) beskrev systemet med utbildningskonsortier i England och Irland, grundade på geografisk belägenhet. I Sverige skulle man kunna tänka sig att man på vissa orter skulle kunna jobba på det här sättet, att gå samman och ordna kortare kurser eller workshops för personer från *olika* bibliotek som jobbar med samma saker. Det förefaller som om vi i Sverige, i jämförelse med många andra länder, överlåter initiativet att erbjuda kompetensutveckling i hög grad på våra föreningar m fl. De initiativ som tas av enskilda bibliotek innefattar ofta bara de egna anställda.

Flera av föreläsarna poängterade vilken kompetensutveckling det är att publicera sig i fackpressen inom biblioteks- och informationsvetenskap, något som de tyckte att bibliotekarier är dåliga på. De flesta av oss är, mer eller mindre dagligen, involverade i projekt och andra aktiviteter som skulle lämpa sig mycket väl för publicering. Dessutom ligger vi i Sverige många gånger långt fram i utvecklingen. Det är naturligtvis för oss ytterligare ett hinder att vi måste skriva på engelska om vi vill att det vi skriver ska ha en större spridning.

Den föreläsning som bäst sammanfattade de kompetenser bibliotekarier behöver i framtiden och hur man ska skaffa sig dem gavs av Bidy Fisher (Sheffield Hallam, UK), Gillian Hallam (Ordförande för biblioteksforeningen i Australien, och anställd på Queensland Univ. Of Technology). Jag rekommenderar deras bidrag i konferenspublikationen, även om det inte kan mäta sig med den personliga presentationen där de jämförde bibliotekariens kompetens med DNA-spiralen, och illustrerade detta mycket visuellt!

“It takes an extraordinary worker to become a successful professional librarian in the 21st century.”

(Citat från Fisher/Hallams presentation)

Mindre relevanta teman/föredrag ur svenskt perspektiv

Några föredrag, och ganska mycket av diskussionerna, handlade om den certifiering av bibliotekarier som Cilip (Chartered Institute of Library and Information Professionals) har startat i Storbritannien. Själva tanken är förstås intressant, att man på ett systematiskt sätt dokumenterar sin egen kompetensutveckling i en ”portfolio” och så småningom kan ansöka om att få titeln *Chartered Librarian*. Eftersom vi inte har något liknande i Sverige kändes bitvis alla detaljdiskussionerna kring detta väldigt ointressanta.

På samma sätt, och relaterat till ovanstående, förekommer det i många länder omfattande diskussioner kring de olika professioner som arbetar tillsammans i ett bibliotek, vad de kallas, vad de gör, hur de ska behandlas och utbildas och hur man ska samverka. På svenska universitetsbibliotek minskar andelen ”assistenter” i takt med att rutinarbetet minskar, och vi har heller inte den strikta hierarkiska uppdelningen som de har i andra länder.

Workshop

En parallell session på konferensen var en workshop kring fria kompetensutvecklingsresurser på Internet. En Storbritannien-fokuserad sammanställning över bra sajter hade gjorts av en konsult, och vi som deltog fick surfa runt och titta på dem, diskutera för- och nackdelar, samt bidra med egna favoritsajter. Före workshopen var jag nyfiken på vilken typ av sajter det handlade om, eftersom vi kanske inte riktigt använder samma vokabulär i Sverige. En del av listan bestod av sk *online tutorials*, men mycket var vad jag skulle kalla omvärldsbevakning – bra sajter att hålla koll på om man vill hänga med.

Mitt bidrag

Konferensens första dag höll jag mitt föredrag (*How to Become a Marketing Specialist in an Academic Library*, s. 102-111 i konferenspublikationen) som mottogs väldigt positivt. Precis som de flesta föredragshållarna fick jag flera frågor efteråt, och en amerikansk kollega uppmanade mig att publicera en artikel om hur vi jobbar med marknadsföring ”eftersom det är så stor skillnad mot hur vi arbetar”.

Slutsats

Mycket av konferensens innehåll var relevant för de olika aktörer som anordnar kurser och konferenser inom biblioteksområdet i Sverige. Kompetensutvecklingsfrågor för bibliotekarier borde stå högt upp på dagordningen för Svensk Biblioteksforening, och jag uppmanar därför foreningen att bli medlem i sektionen, som täcker alla bibliotekstyper. Nästa satellitkonferens arrangerad av sektionen planeras äga rum i Sydafrika 2007.